

การพัฒนาคุณภาพในช่วงมีการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-๒๐๑๙

ชื่อหน่วยงาน กลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๑. ชื่อเรื่อง

การศึกษา ผลการป้องกันการเกิด ภาวะ Post Covid โดยการใช้ศาสตร์การแพทย์แผนไทย ในผู้ป่วย Covid-๑๙ โรงพยาบาลอุทอง จ. สุพรรณบุรี

๒. ปัญหา/ที่มาของโครงการ หรือแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทั่วโลก ณ ปัจจุบัน มีผู้ติดเชื้อรวม ๔๐๘,๗๙๗,๙๗๗ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๕ จาก WHO) และมีผู้ติดเชื้อในประเทศไทยรวม ๒,๕๗๗,๔๔๕ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๕ จากศูนย์บริการสาธารณสุขโคโรนา-๑๙) การระบาดของโรคติดเชื้อดังกล่าวเริ่มขึ้นเมื่อ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น ประเทศจีน สาเหตุจากไวรัสสายพันธุ์ใหม่ชื่อ SARS-CoV-๒ ซึ่งไวรัสชนิดนี้สามารถแพร่เชื้อจากคนไปสู่คนเช่นเดียวกับไข้หวัดใหญ่ โดยจะติดเชื้อผ่านละอองเสมหะจากการไอ หรือการสัมผัสสัมผัสของที่ผู้ติดเชื้อสัมผัสไว้แล้วนำเชื้อเข้าสู่จมูก ตาหรือปาก ซึ่งระยะการฟักตัวของโรคอยู่ที่ ๒-๑๔ วัน อาการที่พบบ่อย ได้แก่ มีไข้ ไอ หายใจลำบาก การรับรสและกลิ่นผิดปกติ และมีภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม และกลุ่มอาการหายใจลำบากเฉียบพลัน เมื่อพบผู้ติดเชื้อจะนำตัวเข้าไปรักษาในโรงพยาบาล หรือศูนย์ดูแลผู้ป่วยในชุมชน ทำการรักษาและกักตัวครบ ๑๔ วัน แล้วให้ผู้ป่วยกลับไปพักฟื้นที่บ้าน

หลังจากผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล ไปพักฟื้นที่บ้าน อาจพบอาการหลงเหลือ ที่เรียกว่า ภาวะ Post Covid ซึ่งเป็นภาวะที่เกิดขึ้นหลังจากมีการติดเชื้อ ตั้งแต่ ๑-๓ เดือนขึ้นไป ซึ่งพบได้ร้อยละ ๓๐-๕๐ ของผู้ป่วย โดยเฉพาะผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง แต่ในผู้ป่วยที่มีอาการเล็กน้อยหรือไม่แสดงอาการ ก็สามารถพบได้เช่นกัน โดยจะพบภาวะ Post Covid ในผู้ป่วยนอกประมาณ ๓๕ % และผู้ป่วยในประมาณ ๘๗% อาการที่พบมากที่สุด คือ อาการเหนื่อยล้าอ่อนเพลีย ปวดศีรษะ หายใจลำบาก หายใจไม่อิ่ม การรับรส และการรับกลิ่นเปลี่ยนไป เจ็บหน้าอก ปวดตามข้อ ไอ ท้องร่วง กล้ามเนื้ออ่อนแรง และนอนไม่หลับ

ในจังหวัดสุพรรณบุรีพบผู้ติดเชื้อจำนวน ๑๘,๒๕๒ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๕ จากศูนย์ปฏิบัติการ COVID-๑๙ จังหวัดสุพรรณบุรี) โดยโรงพยาบาลอุทองได้เปิดแผนกให้การรักษาผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ แบบผู้ป่วยใน ตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ.๒๕๖๔ ถึงปัจจุบัน มีผู้ป่วยรวม ๗,๔๖๔ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๕) โดยจากการ ติดตามรวบรวมข้อมูล พบว่า ผู้ป่วยบางส่วนยังคงมีอาการที่จะทำให้เกิดภาวะ Post Covid ได้ ซึ่งในทางศาสตร์การแพทย์แผนไทย ภาวะ Post Covid สามารถป้องกัน และรักษาได้ ด้วยการปรับสมดุลธาตุในร่างกายของผู้ป่วยให้กลับสู่สมดุลเป็นปกติ เพื่อให้ผู้ป่วยมีสุขภาพที่ดีดังเดิม โดยการใช้ยาสมุนไพรต่างๆ อาทิเช่น ยาเบญจกูล ยาตรีผลา ยาปราบชมพูทวีป ยาแก้ไอมะขามป้อม เป็นต้น

ผู้วิจัย จึงมีความสนใจรวบรวมข้อมูล ติดตามผลจากการใช้ศาสตร์การแพทย์แผนไทย และยาสมุนไพรในการรักษา ป้องกัน การเกิด ภาวะ Post Covid เพื่อให้ผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น รวมถึงเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และประชาชนในการเลือกใช้ ศาสตร์การแพทย์แผนไทยเพื่อดูแลสุขภาพต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

- ๑.) เพื่อป้องกันการเกิด ภาวะ Post Covid โดยการใช้ศาสตร์การแพทย์แผนไทย ในผู้ป่วย Covid-๑๙
- ๒.) เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และประชาชนในการเลือกใช้ ศาสตร์การแพทย์แผนไทยใน การดูแลสุขภาพ
๔. ขั้นตอนการรักษา

๑.) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ป่วย Covid-๑๙ รักษาที่โรงพยาบาลอุทอง ระหว่างตุลาคม ๒๕๖๔ ถึงกุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ จำนวน ๖๙๖ ราย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วย Covid-๑๙ ที่มีอาการหลงเหลือและได้รับยาสมุนไพรไปรักษาต่อ ๔๗ ราย

๒.) ทำแบบเก็บข้อมูลของอาการที่นำไปสู่ภาวะ Post Covid ระยะเวลา ๗ และ ๑๔ วัน หลังจากได้รับยา

๓.) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละ วิเคราะห์คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และ ผลจากการรักษา โดยการเปรียบเทียบอาการ ก่อน

- หลัง จนครบ ๑๔ วัน

๕.ผลการดำเนินงาน

จากการรวบรวมผลการใช้ยาสมุนไพรต่อเนื่อง ๑๔ วัน เพื่อรักษาอาการ และป้องกันภาวะ Post Covid ในผู้ป่วยจำนวน ๔๗ ราย เป็น ผู้หญิงร้อยละ ๖๕.๙๖ ผู้ชายร้อยละ ๓๔.๐๔ และ ช่วงอายุ อยู่ในช่วงปัจฉิมวัยมากที่สุด ร้อยละ ๗๖.๖

ตาราง แสดงผลการรักษาอาการ ที่นำไปสู่ภาวะ Post Covid หลังการใช้ยาสมุนไพร ๑๔ วัน (N = ๔๗)

อาการ	ร้อยละ จาก N = ๔๗	ติดตามผล ๗ วัน				ติดตามผล ๑๔ วัน				
		ดีขึ้น	ร้อยละ	คงเดิม	ร้อยละ	ดีขึ้น	ร้อยละ	คงเดิม	ร้อยละ	
๑.เหนื่อยง่าย หายใจไม่อิ่ม อ่อนเพลีย ใจ สั่น แน่นหน้าอก	๗	๑๔.๕๘	๗	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๗	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐
๒. ปวดเมื่อยตามตัว ปวดตามข้อ กล้ามเนื้อไม่มีแรง	๔	๘.๓๓	๔	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๔	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐
๓. ไอเรื้อรัง	๒๘	๕๘.๓๓	๒๖	๙๒.๘๖	๒	๗.๑๔	๒๗	๑๐๐.๐๐	๑	๐.๐๐
๔.การรับรสและได้กลิ่นผิดปกติ	๖	๑๒.๕	๕	๘๓.๓๓	๑	๑๖.๖๗	๖	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐
๕.ปวดศีรษะ มีนศีรษะ	๔	๘.๓๓	๔	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๔	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐
๖.นอนไม่หลับ	๗	๑๔.๕๘	๗	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๗	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐
๗.ท้องเสีย	๓	๖.๒๕	๓	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๓	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐
๘.ท้องอืด	๒	๔.๑๗	๒	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๒	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐
รวม	๖๑		๕๘	๙๕.๐๘	๓	๔.๙๒	๖๐	๙๘.๓๖	๑	๑.๖๔

จากตาราง พบว่าผู้ป่วย Covid-๑๙ ที่รักษาตัวในโรงพยาบาลครบตามกำหนดแล้ว แต่ยังคงมีอาการต่างๆหลงเหลืออยู่ ที่อาจนำไปสู่ การเกิดภาวะ Post Covid ได้แก่ อาการ ไอเรื้อรัง (๕๘.๓๓%) พบมากที่สุด และ อาการ เหนื่อยง่าย หายใจไม่อิ่ม อ่อนเพลีย ใจสั่น แน่นหน้าอก (๑๔.๕๘%) นอนไม่หลับ (๑๔.๕๘%) การรับรสและได้กลิ่นผิดปกติ (๑๒.๕%) ปวดเมื่อยตามตัว ปวดตามข้อ กล้ามเนื้อไม่มีแรง (๘.๓๓%) ปวด ศีรษะ มีนศีรษะ (๘.๓๓%) ท้องเสีย (๖.๒๕%) ท้องอืด (๔.๑๗%) ตามลำดับ เมื่อให้ผู้ป่วยเหล่านี้ รับประทานยาสมุนไพรรักษาตามอาการต่อเนื่อง ๑๔ วัน พบว่า อาการต่างๆหายหรือดีขึ้น ถึง ๙๘.๓๖% มีเพียงอาการไอเรื้อรังที่ยังหลงเหลืออยู่ในผู้ป่วย ๑ ราย คิดเป็น ๑.๖๔%

๖.ตัวชี้วัด(ถ้ามี) -

๗.การเผยแพร่ผลงาน

๑.)ประกวด Best Practice Service Plan (สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แบบผสมผสาน) รูปแบบ Poster Presentation
๘.รูปภาพ(ถ้ามี)

๙.แหล่งข้อมูลอ้างอิง(ถ้ามี) -